

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-583/22 PPU – 1

Asia C-583/22 PPU

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

7.9.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Bundesgerichtshof (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

29.6.2022

Vastaaja:

MV

BUNDESGERICHTSHOF

VÄLIPÄÄTÖS

[– –]

29.6.2022

rikosasiassa,

jossa vastaajana on

MV, syntymäaika- ja paikka 21.1.1958, St. Chamond (Ranska),

ja joka koskee törkeää raiskausta,

muina osapuolina:

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof [– –],

Bundesgerichtshofin rikosasioita käsittelevä 1. jaosto on tehnyt 29.6.2022 seuraavan välipäätöksen:

[– –] Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 267 artiklan kolmannen kohdan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset Euroopan unionin jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottamisesta uudessa rikosprosessissa 24.7.2008 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2008/675/YOS (EUVL 2008, L 220, s. 32) tulkinnasta:

1. Voidaanko puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 kohdan mukaisen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen sekä puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan perusteella tilanteessa, jossa Saksassa ja toisissa jäsenvaltioissa tehdyistä rikoksista määrätään yhteinen rangaistus, määrätä kotimaassa tehdystä rikoksesta rangaistus myös silloin, jos toisissa jäsenvaltioissa annettujen rangaistusten fiktiivinen huomioon ottaminen johtaisi siihen, että Saksan oikeuden mukaan ankarin mahdollinen määräaikaista vankeusrangaistuksia koskeva yhteinen rangaistus ylitettäisiin?
2. Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko toisessa unionin jäsenvaltiossa annetut tuomiot otettava puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan toisessa virkkeessä määrätyllä tavalla huomioon sillä tavoin, että on konkreettisesti osoitettava ja perusteltava häitä, joka aiheutuu siitä, että mitattaessa rangaistusta kotimaassa tehdyistä rikoksista ei Saksan oikeuden mukaisten yhteisen rangaistuksen määräämistä koskevien periaatteiden mukaisesti ole mahdollista määrätä jälkikäteen yhteistä rangaistusta?

[– –] [kansallista oikeudenkäyntiä koskevia tietoja]

Perustelut:

- 1 Bundesgerichtshofin rikosasioita käsittelevän ensimmäisten jaoston on annettava ratkaisu Revision-valituksesta, jonka vastaaja on tehnyt Landgericht Freiburg im Breisgaun (Freiburg im Breisgaun alueellinen alioikeus) antamasta tuomiosta, jolla vastaaja tuomittiin törkeästä raiskauksesta kuuden vuoden vankeusrangaistukseen.

I.

- 2 1. Ennakkoratkaisumenettelyn taustalla ovat seuraavat Landgerichtin toteamat tosiseikat:
- 3 a) Vastaaja kaappasi 10.10.2003 klo 00.30 veitsellä uhaten 20-vuotiaan naisopiskelijan Freiburg im Breisgaun (Saksan liittotasavalta) yliopiston alueella ja kuljetti tämän ajoneuvollaan syrjäiseen metsikköön. Hän oli siellä tämän kanssa

ajoneuvossa useita tunteja anaali- ja vaginayhdyntäessä vastoin tämän tahtoa. Opiskelija onnistui pakenemaan klo 4.45.

- 4 b) Vastaaja on Ranskan kansalainen, eikä hänelle ole määrätty aikaisemmin rangaistuksia Saksan liittotasavallassa. Hänen ranskalaisessa rikosrekisterissään on 25 merkintää. Viisi jäljempänä mainittua tuomiota on annettu nyt käsiteltävän asian kohteena olevan, 10.10.2003 tapahtuneen rikoksen jälkeen. Ne koskevat rikoksia, joihin vastaaja oli syyllistynyt elokuun 2002 ja syyskuun 2003 välisenä aikana Ranskassa.
- 5 Vastaaja tuomittiin 30.9.2004 kahden vuoden vankeusrangaistukseen Tribunal de grande instance Gueret'ssä (Gueret'n alioikeus, Ranska).
- 6 Cour d'assises du Loir-et-Cher (Loir-et-Cherin rikostuomioistuin, Blois, Ranska) langetti vastaajalle 15 vuoden vankeusrangaistuksen 29.2.2008 antamallaan tuomiolla. Kyseiseen seuraamukseen sisältyivät muut vastaajalle langetetut tuomiot, mukaan lukien Cour d'assises de Loire-Atlantique (Loire-Atlantiquen rikostuomioistuin, Nantes, Ranska) 16.5.2008 määräämä kuuden vuoden vankeusrangaistus ja Cour d'appelin de Grenoble (Grenoblen ylioikeus, Ranska) 23.4.2012 määräämä yhden vuoden ja kuuden kuukauden vankeusrangaistus.
- 7 Lopuksi Cour d'assises du Maine-et-Loire (Maine-et-Loiren rikostuomioistuin, Angers, Ranska) langetti 24.1.2013 vastaajalle vielä seitsemän vuoden vankeusrangaistuksen.
- 8 c) Vastaaja otettiin 20.10.2003 kiinni Alankomaissa ranskalaisen pidätysmääräyksen perusteella, ja hänet luovutettiin Ranskaan 17.5.2004 vajaat seitsemän kuukauden luovutusta varten tehdyn säilöönoton jälkeen. Siellä hän oli vangittuna keskeytyksittä 23.7.2021 saakka; edellä mainituista vankeusrangaistuksista pantiin täytäntöön 17 vuotta ja yhdeksän kuukautta. Lopuksi vastaaja luovutettiin Saksan viranomaisille; hän on ollut tutkintavankeudessa Saksan liittotasavallassa 23.7.2021 lähtien Amtsgericht Freiburg im Breisgau 23.7.2004 antaman pidätysmääräyksen perusteella.
- 9 2. Landgericht Freiburg im Breisgau otti rangaistuksen määräämisen lähtökohdaksi syyllisyyttä vastaavan seitsemän vuoden rangaistuksen ja vähensi rangaistuksesta yhden vuoden, koska yhteisen rangaistuksen määrääminen jälkikäteen 1.1.b) jaksossa mainittujen Ranskassa määrättyjen rangaistusten kanssa ei ollut mahdollista, korvatakseen siitä aiheutuvan haitan. Tällä perusteella Landgericht määräsi nyt käsiteltävässä tapauksessa kuuden vuoden vankeusrangaistuksen.
- 10 3. Vastaaja on tehnyt tuomiostaan Revision-valituksen ja vetoaa aineellisen oikeuden rikkomiseen.

II.

- 11 Asiaa käsittelevä jaosto katsoo, että ennakkoratkaisukysymyksiin saatava vastaus on tarpeellinen sen antaessa ratkaisun Revision-valituksesta. Se esittää tästä syystä Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan nojalla.
- 12 1. Seuraavat säädökset ovat merkityksellisiä asian kannalta:
- 13 a) Unionin oikeus
- 14 Ennakkoratkaisukysymysten kannalta unionin oikeuden merkityksellisiä oikeussäntöjä ovat puitepäätöksen 2008/675/YOS, jossa määritellään edellytykset, joiden täyttyessä henkilöön kohdistuvassa rikosprosessissa yhdessä jäsenvaltiossa otetaan huomioon samalle henkilölle toisissa jäsenvaltioissa eri tosiseikkojen perusteella annetut aiemmat tuomiot, 3 artiklan 1 ja 5 kohta (vrt. puitepäätöksen 2008/675/YOS 1 artiklan 1 kohta).
- 15 Puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdassa määrätään, että samalle henkilölle toisissa jäsenvaltioissa eri tosiseikkojen perusteella annetut aiemmat tuomiot otetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti huomioon samassa määrin kuin vastaavat kansalliset tuomiot otetaan huomioon ja että niihin liitetään vastaavat oikeusvaikutukset kuin aiempiin kansallisiin tuomioihin.
- 16 Jos rikos, jota uusi prosessi koskee, oli tehty ennen kuin aiempi tuomio oli määrätty tai pantu täysimääräisesti täytäntöön, puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdan seurauksena ei saa olla se, että jäsenvaltiot ovat velvollisia soveltamaan rangaistusten määräämistä koskevia kansallisia sääntöjään, jos niiden soveltaminen sellaisenaan ulkomailla annettuihin tuomioihin rajoittaisi tuomaria tämän määrätessä rangaistuksen uudessa prosessissa; jäsenvaltioiden on kuitenkin varmistettava, että niiden tuomioistuimet voivat tällaisissa tapauksissa muulla tavoin ottaa huomioon toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot (puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan toinen virke).
- 17 Olisi vahvistettava periaate, jonka mukaan muissa jäsenvaltioissa annetuilla tuomioilla olisi oltava vastaavat vaikutukset kuin jäsenvaltioiden omien tuomioistuinten kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamalla tuomioilla riippumatta siitä, ovatko vaikutukset kansallisen lainsäädännön mukaan tosiseikkoja taikka prosessioikeudellisia tai aineellisoikeudellisia seikkoja; toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot on otettava huomioon ainoastaan siinä määrin, kuin aiemmat kansalliset tuomiot otetaan kansallisen lainsäädännön mukaan huomioon (puitepäätöksen 2008/675/YOS johdanto-osan 5 perustelukappale).
- 18 b) Kansallinen (Saksan) lainsäädäntö
- 19 Saksan rikoslain (Strafgesetzbuch, jäljempänä StGB) 53–55 § sisältää merkitykselliset säännökset yhteisen rangaistuksen määrittämiseksi useiden yksittäisten rangaistusten perusteella.

20 StGB:n (reaalikonkurrenssi) 53 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Henkilölle, joka on syylistynyt useisiin rikoksiin, joista annetaan tuomio samanaikaisesti ja määrätään siten useita vankeusrangaistuksia tai useita sakkorangaistuksia, määrätään yhteinen rangaistus.”

21 StGB:n 54 §:n (yhteinen vankeusrangaistus) 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Jos yksi yksittäisistä rangaistuksista on elinkautinen vankeusrangaistus, yhteisenä rangaistuksena määrätään elinkautinen vankeusrangaistus. Kaikissa muissa tapauksissa yhteinen rangaistus muodostetaan korottamalla ankarinta annettua rangaistusta, ja, jos rangaistukset ovat luonteeltaan erilaisia, korottamalla luonteeltaan ankarinta rangaistusta. Tällöin arvioidaan tekijän henkilöä ja yksittäisiä rikoksia.

2) Yhteisen rangaistuksen on oltava lyhyempi kuin yksittäisten rangaistusten summa. Määräaikaisten vankeusrangaistusten yhteispituus saa olla enintään 15 vuotta ja sakkorangaistusten enintään 720 päiväsakkoa.”

22 StGB:n 55 §:n (jälkikäteen määrättävä yhteinen vankeusrangaistus) 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Edellä 53 ja 54 §:ää on sovellettava myös silloin, jos lainvoimaisesti tuomittu tuomitaan ennen hänelle määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa, vanhentumista tai rangaistuksesta vapauttamista jostain toisesta rikoksesta, johon hän on syylistynyt ennen aikaisempaa tuomiota. Aikaisemmalla tuomiolla tarkoitetaan sellaisessa aikaisemmassa prosessissa annettua tuomiota, jossa taustalla olevat todetut tosiseikat voitiin viimeiseksi tutkia.”

23 2. Vastaajan Revision-valituksesta tehtävä päätös riippuu ennakkoratkaisukysymyksiin annettavasta vastauksesta.

24 a) Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys:

25 Se, voidaanko vastaajalle ylipäänsä määrätä – Ranskassa määrättyjen rangaistusten lisäksi – vielä yksi uusi täytäntöön pantava vankeusrangaistus oikeudenkäynnin kohteena olevan Saksassa tapahtuneen raiskauksen perusteella, riippuu siitä, miten tulkitaan puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 kohtaan (”vastaavat oikeusvaikutukset”), luettuna yhdessä puitepäätöksen 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisen virkkeen kanssa, sisältyvää kansallisten tuomioiden ja toisissa jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden yhdenvertaista kohtelua koskevaa vaatimusta.

26 aa) Edellä 1.1. b) jaksossa mainitut ranskalaisten tuomioiden mukaiset rangaistukset olisivat, jos niitä käsiteltäisiin samalla tavoin kuin saksalaisia tuomioita, lähtökohtaisesti yhdistämiskelpoisia: ne olisi voitu määrätä samanaikaisesti, koska nyt käsiteltävän asian kohteena oleva raiskaus oli

tapahtunut ajallisesti ennen Ranskassa annettuja tuomioita. Siten sovellettaessa Saksan rikoslakia olisi määrättävä jälkikäteen StGB:n 55 §:n 1 momentin nojalla yhteinen rangaistus. StGB:n 55 §:n 1 momentin mukaan pääasiaa käsittelevän tuomioistuimen on määrättävä tuomiossa jälkikäteen yhteinen rangaistus, jos lainvoimaisesti tuomittu tuomitaan ennen hänelle määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa, vanhentumista tai rangaistuksesta vapauttamista jostain toisesta rikoksesta, joka on yhdistämiskelpoinen. Pääasiaa käsittelevä tuomioistuin on velvollinen soveltamaan StGB:n 55 §:ää sitä koskevien edellytysten täytyessä (vrt. esim. BGH, tuomio 7.4.2020 – 3 StR 630/19, 2 kohta, ECLI:DE:BGH:2020:070420B3STR630.19.0).

- 27 Arvioitaessa määrättävää yhteistä vankeusrangaistusta olisi kuitenkin samalla otettava huomioon StGB:n 54 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu 15 vuoden enimmäispituus; tämä tarkoittaa sitä, että voitaisiin kyllä määrätä yksi yksittäinen rangaistus oikeudenkäynnin kohteena olevasta raiskauksesta, mutta otettaessa tämä yksittäinen rangaistus huomioon, lopputulokseksi jää yksi – uudelleen määrätty – 15 vuoden yhteinen rangaistus, eikä mitään muuta rangaistusta voida enää panna täytäntöön. Saksan lainsäädännön mukaan ankarimman sallitun yhteisen määräaikaisen vankeusrangaistuksen raja olisi saavutettu jo 29.2.2008 annetulla Blois’n Cour d’assises du Loir-et-Cher tuomiolla.
- 28 Yhteisen rangaistuksen määrääminen ulkomaisten rangaistusten kanssa on kuitenkin suljettu pois, koska yhteisen rangaistuksen määrääminen on siihen liittyvän ulkomaisen tuomion lainvoimaan ja tämän toisen valtion täytäntöönpanovaltaan puuttumisen vuoksi kansainväliseen oikeuteen liittyvistä syistä kiellettyä (vakiintunut oikeuskäytäntö; vrt. BGH, tuomio 4.7.2018 – 1 StR 599/17, 5 kohta, ECLI:DE:BGH:2018:040718B1STR599.17.0, ja tuomio 23.4.2020 – 1 StR 15/20, 13 kohta, ECLI:DE:BGH:2020:230420B1STR15.20.0).
- 29 bb) Koska ei ole mahdollista määrätä yhteistä rangaistusta, johon yhdistettäisiin kotimaassa ja toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio, puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot varmistamaan, että henkilöön kohdistuvassa uudessa rikosprosessissa samalle henkilölle toisissa jäsenvaltioissa eri tosiseikkojen perusteella annetut aiemmat tuomiot otetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti huomioon samassa määrin kuin vastaavat kansalliset tuomiot otetaan huomioon ja että niihin liitetään vastaavat prosessi- tai aineellisoikeudelliset vaikutukset kuin kyseisen lainsäädännön nojalla annettuihin aiempiin kansallisiin tuomioihin. Tällä pyritään Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan estämään se, että asianomaista kohdellaan huonommin kuin jos kyseinen aikaisempi rikosoikeudellinen tuomio olisi ollut kotimaassa annettu tuomio (Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 15.4.2021, – C-221/19, 49, 50, 57 ja 58 kohta, EU:C:2021:278; vastaavasti myös tuomio 21.9.2017, C-171/16, 26 kohta, EU:C:2017:710, ja tuomio 5.7.2018, C-390/16, 28 kohta, EU:C:2018:532). Puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdan seurauksena ei kuitenkaan saa olla se, että jäsenvaltiot ovat velvollisia soveltamaan rangaistusten

määräämistä koskevia kansallisia sääntöjään, jos niiden soveltaminen sellaisenaan ulkomailla annettuihin tuomioihin rajoittaisi tuomaria tämän määrätessä rangaistuksen uudessa prosessissa.

- 30 cc) Rangaistuksen määrääminen nyt käsiteltävän asian kohteena olevasta teosta olisi asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan näin ollen sallittua vain silloin, jos puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan ensimmäistä virkettä olisi tulkittava siten, että puitepäättöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisella yhdenvertaista kohtelua koskevalla vaatimuksella ei ole mitään vaikutuksia (myöskään) silloin, jos toisessa jäsenvaltiossa annetun rangaistuksen fiktiivinen huomioon ottaminen johtaisi siihen, että StGB:n 54 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä sallittu (määräaikaista) 15 vuoden yhteistä vankeusrangaistusta koskeva enimmäispituus ylitettäisiin. Tällainen tulkinta ei kuitenkaan ole ilmeinen, koska se on ristiriidassa puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 kohdan perussäännön ja edellä mainittujen unionin tuomioistuimen tuomioiden kanssa siltä osin kuin StGB:n 54 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä säädetyn enimmäispituuden ylittäminen olisi siinä vahvistetun yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen vastaisesti sallittua.
- 31 b) Toinen ennakkoratkaisukysymys:
- 32 Mikäli unionin tuomioistuin vastaisi ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytävän jaoston mielestä asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen on toinen ennakkoratkaisukysymys siitä, onko puitepäättöksen 3 artiklan 5 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu toisessa jäsenvaltiossa annettu rangaistus otettava huomioon sillä tavoin, että on konkreettisesti osoitettava haitta, joka aiheutuu siitä, että mitattaessa rangaistusta kotimaassa tehdyistä rikoksista ei ole mahdollista määrätä jälkikäteen yhteistä rangaistusta, ja esitettävä tälle perustelut.
- 33 aa) Puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden tuomioistuimet ottavat tällaisissa tapauksissa muulla tavoin huomioon toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot puitepäättöksen 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetuissa tapauksissa. Saksan lainsäätäjä ei ole havainnut täytäntöönpanotarvetta puitepäättöksen 2008/675/YOS 3 artiklan osalta pannessaan puitepäättöksen täytäntöön Saksan oikeudessa; tätä on perusteltu sillä, että lähtökohtaisesti aikaisempia ulkomaisia tuomioita ei voida tosin virallisesti (määräämällä jälkikäteen yhteinen rangaistus) ottaa huomioon rangaistusta mitattaessa mutta tuomittua ei myöskään voida asettaa tämän vuoksi heikompaan asemaan, jos se on vältettävissä, vastaa Saksan oikeuskäytännössä myös aikaisempien ulkomaisten tuomioiden osalta sovellettua lieventämisperustetta [– –].
- 34 Tätä koskevan Bundesgerichtshofin tähänastisen oikeuskäytännön mukaan haitta, jota aiheutuu siitä, että ei ole mahdollista määrätä jälkikäteen yhteistä rangaistusta toisissa jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden kanssa, otetaan yleensä huomioon

rangaistusta mitattaessa sillä, että pääasiaa käsittelevällä tuomioistuimella on harkintavaltaa – tarkemmin määrittelemättömän – lieventämisperusteen osalta (vrt. viimeksi BGH, tuomio 26.1.2022 – StR 461/21, ECLI:DE:BGH:2022:260122B3STR461.21.0). Tällöin pidetään kaiken kaikkiaan riittävänä, että pääasiaa käsittelevä tuomioistuin ottaa – muiden huomioon otettavien rangaistuksen mittaamiseen liittyvien tekijöiden lisäksi – uutta rangaistusta mitattaessa vastaajan eduksi huomioon sen, että yhteisen rangaistuksen määrääminen ei ole mahdollista jälkikäteen.

- 35 bb) Tässä oikeuskäytännössä ei oteta kuitenkaan StGB:n 54 ja 55 §:n säännöksiä eikä puitepäätöksen 2008/675/YOS määräyksiä riittävässä määrin huomioon. On nimittäin olemassa se vaara, että lieventämisperuste jää pelkästään kuolleeksi kirjaimeksi. Jaoston mielestä on tästä syystä selvennystä edellyttävää ja ratkaisun kannalta merkityksellistä, onko puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 ja 5 kohtaa tulkittava siten, että haitta, jota aiheutuu siitä, että ei ole mahdollista määrätä jälkikäteen aikaisempien toisissa jäsenvaltioissa annettuihin rangaistuksiin ja kansallisten tuomioistuinten määräämiin rangaistuksiin perustuvaa yhteistä rangaistusta, on osoitettava konkreettisesti ottamalla toisissa jäsenvaltioissa annetut rangaistukset fiktiivisesti huomioon ja perusteltava sen laajuus tarkemmin.
- 36 cc) Asiaa käsittelevä jaosto katsoo, että yksinomaan ymmärrettävästi perusteltu ja täsmällisesti määritelty haitan korvaaminen vastaa puitepäätöksen 2008/675/YOS 3 artiklan 1 ja 5 kohdan mukaista sääntelyä.
- 37 Edellä kuvatusta puitepäätöstä 2008/675/YOS koskevasta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tavan, jolla aikaisemmat toisissa jäsenvaltioissa annetut tuomiot otetaan huomioon, on vastattava mahdollisimman pitkälle aikaisempien kotimaassa annettujen tuomioiden huomioon ottamista. Jotta päästäisiin mahdollisimman lähelle sitä, miten Saksan oikeuden nojalla määrätään – myös jälkikäteen – yhteinen rangaistus konkreettisella tavalla täsmällisesti määritellyistä yksittäisistä rangaistuksista korottamalla ankarinta yksittäistä rangaistusta määräämällä niin ikään konkreettisella tavalla täsmällisesti määritelty yhteinen rangaistus (StGB:n 54 ja 55 §), edellytetään jaoston mielestä, että osoitetaan konkreettisesti haitta, jota aiheutuu siitä, että ei ole mahdollista määrätä yhteistä rangaistusta, ja vähennetään se uudesta määrättävästä (yhteisestä) rangaistuksesta. Tämä – StGB:n 55 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä vastaava – tilanne poikkeaa myös merkittävästi muista tapauksista, joissa tosiseikat on lopullisesti todettu (kuten esimerkiksi silloin, kun rangaistukset on pantu täysimääräisesti täytäntöön), joissa määrittelemättömän lieventämisperusteen myöntäminen riittää, koska yhteisen rangaistuksen määrääminen ei tule enää kyseeseen.
- 38 Tosin – toisin kuin tapauksissa, joissa ovat kyseessä kotimaassa annetut tuomiot – silloin kun tuomiot on annettu eri valtioissa, huomioon otettu rangaistus ei lakkaa olemasta erikseen täytäntöönpanokelpoisena asiaratkaisuna (vrt. BGH, tuomio 26.1.2022 – 3 StR 461/21, 9 kohta ja sitä seuraavat kohdat, erityisesti 14 kohta,

ECLI:DE:BGH:2022:260122B3STR461.21.0, myös siitä, että puitepäätos 2008/675/YOS ei välttämättä edellytä haitasta suoritettavan hyvityksen esittämistä konkreettisena lukuna); vaikuttaa kuitenkin siltä, että on välttämätöntä, että hyvitystä ja sen esittämistä täsmällisinä lukuina perustellaan ymmärrettävällä tavalla avoimuuteen liittyvistä syistä ja erityisesti sen vuoksi, että Revision-tuomioistuin voi jälkikäteen valvoa rangaistuksen määräämistä olennaisena osana pääasiaa käsittelevän tuomioistuimen tuomiota.

- 39 Tätä puoltaa erityisesti myös se, että yhteisen rangaistuksen määrääminen – kuten StGB:n 54 §:n 1 momentin kolmannelta virkkeestä ilmenee – on yhteiselle rangaistukselle ominainen itsenäinen mittaamistoimi (vakiintunut oikeuskäytäntö; vrt. BGH, tuomio 12.11.2019 – 1 StR 415/19, 3 kohta, ECLI:DE:BGH:2019:121119B1STR415.19.0; tuomio 24.8.2016 – 2 StR 504/15, 20 kohta, ECLI:DE:BGH:2016:240816U2STR504.15.0 oikeuskäytäntöviittauksineen). Pelkkä määrittelemättömän lievennysperusteen huomioon ottaminen ainoana rangaistuksen mittaamiseen liittyvänä vastaajan hyväksi luettavana näkökohtana ei voi täyttää tätä vaatimusta jo senkään vuoksi, että sen laajuus ei ole millään tavoin tutkittavissa ja siten viime kädessä merkittävä osa pääasiaa käsitelleen tuomioistuimen tuomiosta jää Revision-tuomioistuimen valvonnan ulkopuolelle.
- 40 dd) Se, millä tavoin pääasiaa käsittelevä tuomioistuin määrittää konkreettisesti hyvityksen, kuuluu asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan pääasiaa käsittelevän tuomioistuimen harkintavaltaan. Se voi ottaa huomioon sen seikan, että yhteisen rangaistuksen määrääminen aikaisemman rangaistuksen kanssa ei ole mahdollista, välittömästi uuden rangaistuksen vahvistamisen yhteydessä – määrittämällä vähennettävän osan täsmällisesti – tai myös esimerkiksi pitää lähtökohtana ulkomainen rangaistus huomioon ottamalla annettua ”fikttiivistä yhteistä rangaistusta” ja vähentää siitä ulkomainen rangaistus. Tässä yhteydessä edellytetään vain sitä, että suoritetaan asianmukainen hyvitys ja tämä – joka on verrattavissa StGB:n 54 ja 55 §:n mukaiseen yhteisen rangaistuksen määräämiseen – perustellaan ja määritetään täsmällisesti ymmärrettävällä tavalla tuomion perusteluissa.
- 41 ee) Landgericht ei ole ottanut rangaistuksen mittaamista koskevassa päätöksessään huomioon, että sillä, että määrätään kuuden vuoden vankeusrangaistus, ylitetään tosiasiallisesti Saksan oikeuden mukainen enintään 15 vuoden yhteisen vankeusrangaistuksen raja; muutoinkaan se ei ole maininnut mitään asianmukaisia perusteita sille, miten se on ottanut huomioon toisissa jäsenvaltioissa annetut tuomiot puitepäätoksen 2008/675/YOS 3 artiklan 5 kohdan toisen virkkeen perusteella, joten on epäselvää, onko unionin oikeussäännöt otettu riittävällä tavalla huomioon.
- 42 c) Puitepäätoksen 2008/675/YOS tulkinta kuuluu yksinomaan Euroopan unionin tuomioistuimen tehtäväksi. Tämä ei ole vielä tähän mennessä ratkaissut tätä kysymystä, joten ”acte éclairé” puuttuu. Tulkinta ei ole myöskään siinä määrin ilmeinen, että asiasta ei olisi järkevää epäilyä, ja kyseessä olisi ”acte clair” (vrt.

ilmeisyyden edellytyksistä unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.1982, C-283/81, CILFIT, Kok. 1982, s. 3415, EU:C:1982:335).

43 [– –] [kansallista oikeudenkäyntiä koskevia tietoja]

III.

44 Asiaa käsittelevä jaosto pyytää määräämään, että asian käsittelylle annettaisiin etusija Euroopan unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan 4 kohdan kanssa. Ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä vireillä olevan rikosoikeudenkäynnin vastaajan kannalta, jota koskee erityisen vahvasti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 5 artiklan 3 kohtaan perustuva tutkintavankeudessa olevan vastaajan oikeus siihen, että asia ratkaistaan kohtuullisessa ajassa.

[– –] [jaoston kokoonpanoa ja oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä koskevia tietoja]